

INNOKOMP–hankkeessa uudistetaan käsityön opetuksen käytänteitä

Neljä yliopistoa yhdessä

Hanketta koordinoi Rauman kampuksen käsityön aineenopettajakoulutus partnereinaan Helsingin yliopiston, Itä-Suomen yliopiston ja Åbo Akademin käsityönopettajakoulutukset.

Turun opettajakoulutuksen Rauman kampuksella on alkamassa useita Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamia opettajakoulutuksen kärkihankkeita, joista yhtenä on käsityön opetuksen kehittämiseen keskittyvä INNOKOMP-hanke. Hankkeen tavoitteena on uudistaa perusopetuksen ja opettajakoulutuksen käsityöopetusta oppilaiden innovaatiokompetenssien kehittämistä tukevaan suuntaan. Hankkeessa hyödynnetään digitaalista mallintamista ja käsityön monimateriaalisuutta.

Pedagogisia ratkaisuja etsimässä

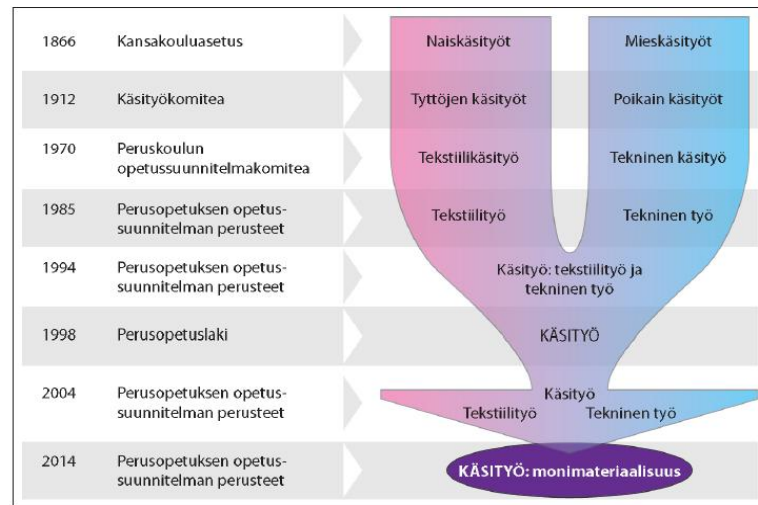
INNOKOMP-hankkeessa kehitellään erilaiset oppijat huomioivia, tasa-arvoa edistäviä käsityön opetusta ja oppimista uudistavia pedagogisia toimintamalleja sekä perusopetukseen että opettajakoulutukseen. Samalla syntyy uudenlainen täydennyskoulutusmalli, joka tukee perusopetuksen opettajaa opetuksen uudistamisessa koulun tasolla käytännössä.

Yhtenä hankkeen tavoitteena on kehittää opettajien yhteisopettajuutta. Se tarjoaa käsityönopetukseen uusia näkökulmia, ammatillista tukea ja oppilasarviointiin aikaisempaa laajemman näkökulman ja käytännön. Samalla hyödynnetään ympärillä olevia oppimisympäristöjä, asiantuntijaverkostoja ja koulun ulkopuolisia toimijoita opettajakoulutuksen ja perusopetuksen tukena osallistavan toimintakulttuurin rakentamisessa ja ilmiölähtöisten, oppiainerajat rikkovien yhteistyömuotojen löytämisessä.

INNOKOMP-hankkeen käytännön toteutus perustuu uudenlaisten toimintamallien pilotointiin yliopistojen kumppanuuskouluissa. Koulujen oppilaat ja opettajat sekä opettajakouluttajat ja opettajaopiskelijat rakentavat yhdessä oppilaiden design- ja teknologiaosaamista kehittäviä toimintamalleja monimateriaaliseen ja tasa-arvoa edistävään käsityön opetukseen. Kouluissa testataan uusia toimintamalleja kahtena kehittämiskierroksena kevästä 2018 alkaen.

Käsityö-oppiaineen sukupuolittunut historia

Käsityö on ollut yleissivistävän oppivelvollisuuskoulun oppiaineena vuodesta 1866. Käsityö-oppiaineita oli alun perin kaksi, tytöille omansa ja pojille omansa. Peruskouluun siirtymisen jälkeen 1970-luvulta alkaen oppiaineesta on käytetty nimityksiä tekstiilityö ja tekninen työ. Oppiaine määriteltiin käsityöksi 1990-luvun lopussa perusopetuslaissa (PoL 628/1998), mutta oppiaineen toteutuksessa on jatkunut vahva

sukupuolittunut traditio teknisenä työnä, jota opiskelevat pääsääntöisesti pojat ja tekstiilityönä, jota opiskelevat pääsääntöisesti tytöt. Syksystä 2016 alkaen voimassa ollut Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet POPS14 edellyttää käsityön opettamista monimateriaalisena, sukupuoleen sitoutumattomana oppiaineena.

Kuvio. Käsityöopetuksen historia (Lepistö & Lindfors 2015)

Hankkeen yhteystiedot

Hankkeen johtajana toimii professori Eila Lindfors.

Turun yliopisto:

Marja-Leena Rönkkö, yliopistonlehtori, malepe@utu.fi 050-5721490

Helsingin yliopisto:

Pirita Seitamaa-Hakkarainen, professori, pirita.seitamaa-hakkarainen@helsinki.fi 0503513673

Itä-Suomen yliopisto:

Sinikka Pöllänen, professori, sinikka.pollanen@uef.fi 050 3203566

Henriikka Vartiainen, post doc tutkija, henriikka. vartiainen@uef.fi p 0503212357

Åbo Akademi:

Mia Porko-Hudd, forskningsledare i slöjdpedagogik, mia.porko-hudd@abo.fi 06 3247246

Juha Hartvik, universitetslärare i slöjdpedagogik juha.hartvik@abo.fi 06 3247249

INNOKOMP projektet uppdaterar verksamhetsmodellerna i slöjdundervisningen

Fyra universitet tillsammans

Ett flertal spetsprojekt finansierade av Undervisnings- och kulturministeriet håller på att startas upp vid Åbo universitets Raumo campus. Ett av dessa är INNOKOMP projektet som fokuserar på utveckling av slöjdundervisningen. Projektet koordineras av ämneslärarutbildningen i slöjd vid Åbo Universitet, Raumo campus. Slöjdlärarutbildningarna vid Åbo Akademi i Vasa, Östra Finlands universitet och Helsingfors universitet är samarbetspartners i projektet.

Projektets målsättning är att utveckla undervisningen i den grundläggande undervisningen och lärarutbildningen så att den lärandes innovationskompetens utvecklas i högre grad än vad som nu är fallet. Mångmaterialitet och digital modellering utgör centrala delar i projektet.

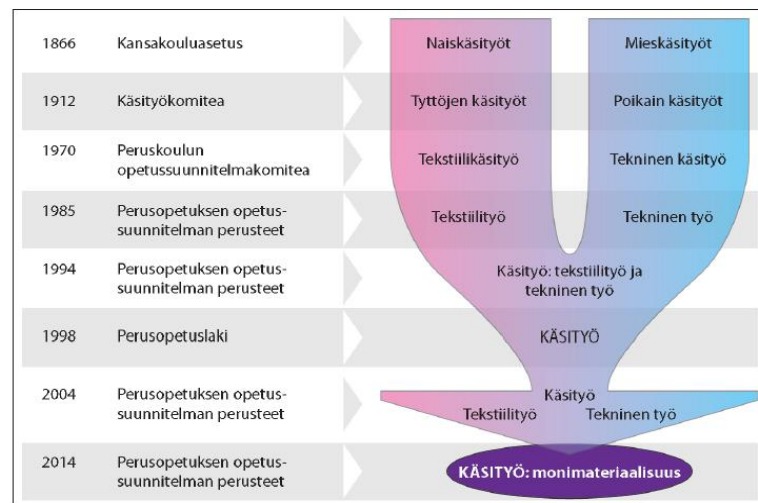
På jakt efter pedagogiska modeller

I INNOKOMP projektet eftersträvar vi att utveckla pedagogiska verksamhetsmodeller som stärker jämlikhet och beaktar olika lärandetyper. Samtidigt som den grundläggande undervisningens och lärarutbildningens undervisning står i fokus skapas nya modeller för fortbildning. Avsikten är att ge yrkesverksamma lärare redskap som kan användas då läraren vill förnya sin undervisning i slöjd. En av projektets målsättningar är att utveckla lärarnas samlärskap. Det erbjuder nya infallsvinklar för slöjdundervisningen, professionellt stöd och ett vidgat perspektiv och praxis för elev-utvärde-ringen. Lärnämiljöer, expertnätverk och externa aktörer används som stöd för lärarutbildningen och grundläggande utbildningen i skapandet och utvecklandet av en delandekultur och för att finna fenomenbaserade och läroämnesövergripande samverkansmodeller.

Projektets praktiska verksamhet grundar sig på pilotisering av innovativa verksamhetsmodeller vid universitetens partnerskolor. Lärare och elever samt lärarutbildare och lärarstuderande skapar tillsammans verksamhetsmodeller som utvecklar elevernas formgivnings- och teknologikunnande i en mångmateriell och jämlikhetsfrämjande slöjdundervisning. De nya verksamhetsmodellerna testas i skolorna under två utvecklingscykler med start våren 2018.

Slöjdens könssegregerande förflutna

Slöjd har varit ett allmänbildande läroämne i de finländska skolorna sedan införandet av folkskolan år 1866. Till en början var ämnet indelat i handarbete för gossar och handarbete för flickor. När grundskolan inledde sin verksamhet år 1970 ersattes dessa begrepp med begreppen slöjd, textilslöjd och teknisk slöjd för att tona ner den tidigare starka könsindelningen mellan slöjdarterna. I lagen om grundläggande utbildning (628/1998) definierades läroämnet till slöjd, men undervisningen i läroämnet har ändå ofta fortsatt med en stark könsindelning så att majoriteten av pojkarna valt teknisk slöjd och majoriteten av flickorna i sin tur textilslöjd. Grunderna för läroplanen (LP2016) som varit i kraft sedan hösten 2016 förutsätter att slöjd undervisas som ett mångmaterieellt ämne lika för alla elever oberoende av kön.

Figur. Slöjdundervisningens historia (Lepistö & Lindfors 2015).

Projektets kontaktppgifter

Projektet leds av professor Eila Lindfors.

Åbo universitet:

Marja-Leena Rönkkö, universitetslektor, malepe@utu.fi 050-5721490

Helsingfors universitet:

Pirita Seitamaa-Hakkarainen, professor, pirita.seitamaa-hakkarainen@helsinki.fi 0503513673

Östra Finlands universitet:

Sinikka Pöllänen, professor, sinikka.pollanen@uef.fi 050 3203566

Henriikka Vartiainen, post doc forskare, henriikka. vartiainen@uef.fi 0503212357

Åbo Akademi:

Mia Porko-Hudd, forskningsledare, mia.porko-hudd@abo.fi 06 3247246

Juha Hartvik, universitetslärare, juha.hartvik@abo.fi 06 3247249